રાજા ગોપીચંદ

ના

હીંદુસથાની ખેલના ગાયેણ.

(બનાવનાર)

નસરવાંનજી મેહેરવાંનજી ખાંનસાહેબ.

વીકટોરીઆ અને એલફીનસટન નાટક મંડલીના માલેક,

મી૦ કુવરજી સોરાબજી નાજરે.

છપાવી પરગટ કીધાછે.

મુંબઈ:
કુપર કુંપની,- મેડો સટરીટ, કોટ.
હોરાબજી જંમશેદજીની કુ૦, કાલબાદેવી રોડ.

૧૮૭૪.

અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી "જોબ પ્રીંટીંગ પ્રેશ—બજાર ગેટ નં૦ ૪ થા.

રાજા ગોપીચંદ

સાધુઓંકા ગાના—દુનીઆંકી ઠગાઇ.

૫૯.

("બીગરી કોન સુધારે નાથ બીન"—એહ રાહ પર)

જેહાં ઝુઠી એહ સારી સમઝો, ઝુઠા સબ એહ પસારા રે.

કાયા ઝુઠી, માયા ઝુઠી, સનસાર સારા ઓટારે,
સાચ સ્હેબતો વોહી પ્રભુ, સબસે હયે જો નયાંરા રે.

પલમે બદલે રંગ નયે, ઔર પલમે ઢંગ નયે બદલે રે,
કછુ ભરોસા નાંહી જગકા, પલમે ઢલે જગ સારા રે.

માલ ખજાના ધન દૌલત સબ, જોબન ઔર જવાની રે,
નાહીં હુવે કીસીકે એહ યારો, ઠગપનસે જગ હારા રે.

કઠન રસ્તા યાંહાંકા ભાઈ, બસતી જુહારી સારી રે,
કોઈ કહે એહ ગઠરી મેરી, કોઈ કહે ધન મેરા રે.

નયાયે રહા ન કુછ રાજા મે, ધર્મને નામ ડુબાયા રે,
નીતી રતનતો ડુબા જલમે, સત્યને હાત પસારા રે.

છાંડકે ભોગકો આપતો સાંઈ, જોગ લીઆ હમ સબને રે,
દુશમન દુનીઆ સારી કીની, માલીક એક હમારા રે.

સુખ દુખમે વોહી સાહેબ સાચો, જલ થલકો જો વાલી રે,
હર પલ વાકો સુમરન કરીએ, જો નાથ હમારા પ્યારા રે.

મનકી ચીંતા દુર કરે વોહ, આરામકો નીર દેવે રે,
કાલક ધોવે દીલકી સગરી, કાટે પાપ અંધારા રે.—

ગોસાંઈઓંકા ભજન.

ખુદાઈ મોહોબત.

પદ ઝીંજોટી.

(" નાથ કયેસો ગંજકો બંધ છુડાયો."—એ રાહ પર.)

રામ તોરે નામકી ધુમ મચાઈ,
અંગ ખાક ભભુત રમાઈ.—રામ તોરે નામકી.

કાનન મુદરા—હાથન માલા,
કફની મટીમે રંગાઈ;
જપ તપ હરકી મનમા લગાઈ:
અલલખ પુકારત ભાઈ.—રામ તોરે નામકી.

બન બન ભટકત—પતીઆં ચબાવત,
હડીઅન તનકી જલાઈ;
ધુપ ન શીતમે વસતર લીનો:
પુંગી નાદ બજાઈ.—રામ તોરે નામકી.

ધયાનમે તોરે—પ્રભુ પીઆરે,
સુધ બુધ સારી ગમાઈ;
લજ્જા ન જગકી કીની કછુભી:
સીરપે જટીઆં બઢાઈ.—રામ તોરે નામકી.

માત પીતાભી—ભુલ ગયે હમ,
ભુલે બહેન ઔર ભાઈ;
નાથકે ધયાનમે દુનીઆ ભુલાઈ:
ઔરભી ભુલે સગાઈ—રામ તોરે નામકી.

રામ તુહી—આરામકો વાલી,
તુહી કરેગો રસાઈ:
તન મન તોએ અરપન કીનો:
આગનયા તે હારી ઉઠાઈ.—રામ તોરે નામકી.

મૈનાવત રાનીકી પંચ ભેલ હૈ એતકા પચરંગ ગાના.

લાવની.

("મન મોહન બજાવે બાંસરી, ગોપાલન ઘેરી"—એહ રાહ પર

ગુણ ગાવત તેહારે લોગરે, મૈનાવત રાની મૈનાવત રાની,
સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુહી ઔર શયાની.

ગોપીચંદ તેહારો પુત–બડો તાજદાર, બડો તાજદાર,
સબ ગૌડ બંગાલે બીચ, વોહી સરદાર.

આચા આચારે, અમ બોલતેમ આચા તુમ સુનતેમ,
અયેસા અયેસા રે, રાની નજર નેઈ દેખ તેમ;
સારા સારારે ગુલ્ઝલ ઢુંડા નેઈ મીલતેમ: } આચા,

સચા સચારે એહી બાઈમાન–ફરીશતા નુરાની ફીરીશતા નુરાની,
સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુહી ઔર શયાની.

કહા કહારે, તારીફ કરૂં કહા વાકી,
નાહીં નાહીં રે, રાની કંહીં અયેસી દેખી;
ભહી ભહી રે, માત ધરમી વોહ પાંહાંકી: } ભલા,

નામી નીરમલ નીતીમાન, જયેસા ગંગ પાની, જયેસા ગંગ પાની,
સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુહી ઔર શયાની.

ગાઉ ગાઉ યા, કીરતી હયાચી આમહી ગાઉ યા,
પાહુ પાહુ યા, માતોશરીલા હી, પાહુ યા;
ઘેઉ ઘેઉ યા, આશીરવાદ તીગા ઘેઉ યા: } બર,

સરવાચા હોઈલ કલયાન, ઝર આઈકલી તીચો વાનો, આઈકલી તીચો વાનો,
સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુહી ઔર શયાની.

પોએ પોએરે, સાંત આંગા તી એતલી,
બાંઈ બાંઈ ના, માદરી અહી બાંઈ પોએલી;
ચેહ ચેહરે, ગોયાંત એકહી ના અહલી: } બારે,

દેવ બરી અહેંચ તું રાખ, આમચી સાએબાનો, આમચી સાએબાની,
સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુહી ઔર શયાની.

આવો આવો રે, દરશન માતના એ લઇએ,
એના એના રે, પ્રતાપથી સુખી થઈએ;
ખરી ખરી રે, સુખી નાર તે એને કહીએ: } વારૂં,

સતવંત એવી નવ કોઈ, ગુણીને ગ્નાની, ગુણીને ગ્નાનો,
સબ સુંદર નગરમેં સુંદર તુહી, ઔર શયાનો.

પરવર તુ, સાયા મુદામ તેરા રખીઓ,
પરવર તુ, જામે આરામ ભર દીજીઓ,
પરવર તુ, કરમો રેહેમ તેરા કીજીઓ. } ભલા.

રખીઓ સબકો ખુશ ખુરરમ, કરકે મેહેરબાની, કરકે મહેરબાની,
સબ સુંદર નગરમે સુંદર તુ હી ઔર શયાની.

મૈનાવંત રાનીકી આમદ

હોરી—જોગીઆ.

("બાંકે મીરજાંને ધુમ મચાઈ"—એંહ રાહા.)

આઈ આઈ મૈનાવત રાની,
રાની શેહર સુંદરકી શયાની.—આઈ આઈ.

હરકી દયાસે રહે સુખી જગમે,
સુખી સદા પુત સંગરે;

સરતાજ રાજકી જુગ જુગ જીઓ :
તુમકો—ભલા તુમકો મુબારીક એહ વાનો—ભલા.

રાની શેર સુંદરકી રાયાની.—આઈ આઈ.

દગાખોર દુનીઆ.

પદ—પીલુ

(" ગુરૂ કૃપા જન પાયારે ભાઈ."—એહ રાહા પર.)

જગત સનસારમે સારી ઠગાઈ,
જીવન નાહી એહ ખાલી બડાઈ.—જગત સનસારમે.

ગુરૂનાથકે ધયાનમે જગ છોડા,
જોગ લીઆ ભોગસે મુખ મોડ—જગત સનસારમે.

ભવ સાગર બીચ તીરના કઠનરે,
ડુબ મુવે લાખો વાકે મોજનમે.—જગત સનસારમે.

મારગ નાહી ભાઈ સીધો યાંહાંકો,
પોહોંચે કાંહાં રાહી નીકલો કાંહાંકો.—જગત સનસારમે.

કંહાંકે બેટે, કંહાંકેરે બંધુ ભાઈ,
નાહીં કો હમરો સીવા એક સાંઈ.—જગત સનસારમે.

આરામ છોડા, છોડા ચયેનરે,
ભજે રામ નામ દીનભી રયેન રે.—જગત સનસારમે.

યજદાનકી સીતાએશ.

ઠુંમરી—જીંજોટી.

(" લાગીરે મોરી જાન."—એહ રાહ પર.")

ભજ મનરે ભજ રામ,
દુનીઆ ભુલાએકે—ભજ મનરે

જીવન થોડા—રેસતા બીકટ રે,
જપ હર પલ હર નામ—ભજ મનરે.

ભોગકો છોડ—જોગકો લેના,
કઠન કઠન રે એહ કામ—ભજ મનરે.

ગોપીચંદકી તારીફ.

ઠુંમરી—જીંજોટી.

("નથનીદા મોતી, હો મોરે રાજા"—એહ રાહ 'પ)

નગરીકો પીતા, હો ગોપીચંદા,
તોરે ચરનકો લાગેં રે.—નગરીકો પીતા.

રતન સીંવાસન, સોભે સુંદર તોએ.
કલગી ઝુકે તોરી.—હો ગોપીચંદા.

જાલીમ મૌત.

ગ઼ઝલ.

("દીલ છીન લે ગયા મેરા એક યાર ચમનમેં"—એહ રાહ પર)

સોતે હયેં હજારોં યાંહાં બેયાર ક઼બરમે,—દુનીઆકી જફાસે.
કયા પીરો જવાં એકસા હુયે ઓઆર ક઼બરમે.—અજલકી હવાસે.

લયેલીકી જુદાઇમે થા મજનુતો દીવાના,—ઔર બેકસો નાલાન,
ગ઼મ અપના ન વોહ કર સકા ઇજ઼હાર ક઼બરમે.—નાલાઓ સદાસે.

રૂસ્તમપે કીઆ ગલબા અજલને જો ઉછલ કર,—વંહીં ઉસકો દબાયા,
હો ઝુકતા પડા જાકે અસફ઼નદયાર ક઼બરમે.—બસ હાલે તબાસે.

દારાબ ઔર નૌશીરવાં જંમશીદ ઔર કાઉસ,—ગયે જેર જમીંકે,
પીઈ જામે ફના બેટા શહરયાર કબરમે.—હો જેર કજાસે.

ફરહાદસે જીસ દમ કીઆ શીરીને કીનારા,—લીઈ કીસને કહો દાદ,
અજલને ભેજા ઉસકા હો ગમખાર કબરમે,—કુછ મેહરો મયાસે.

યુસુફો જલીખાકા રહા કુછ ન સીવા નામ,—ઈસ વરકે જેહાં પર.
સોતે હયેં અબસ દીલબરો દીલદાર કબરમે,—વોહી દમતે ફનાસે.

તદબીર ચલી કુછ ન ફલાતુંકી કજા પર,—લુકમાં હુવા આજેજ,
ગયે સાથ હજારોકે વોહ બીમાર કબરમે,—હુવા કુછ ન દવાસે.

રહે જાએંગી સબ હસરતેં દીલકી યાંહાં અફસોસ,—જબ આવેગા પયેગામ'
સબ છોડ અબસ હોંગે ગીરીફતાર કબરમે, ઈસ કાલુ બલાસે.

ક્યા કામ હમે આવેંગે એહ દૌલતો દુનીઆ,—એહ અયેશ ઔર આરામ,
ન સાથ કોઈ આવેંગે તબ યાર કબરમે,—રબ કામ ખુદાસે.

ગોપીચંદકી રાનીઆં ઊસકો નહલાતે વકત ગાતી હયેં.

ગરબી

(" છનકારી તારે ઓઢનેં મે વાડેરે મસી."—એ રાહ પર)

ભર પાની સહેલીઆં હયેં દેતી સોહામની,
દેતી સોહામની, રાજા દેતી સોહામની—ભર પાની સહેલીઆં.

ચૌકી સોનેરીપે બયેઠા ભર ભર લેવે નીર,
રાનીઆં બંધે હાત ધુલાવે તોરા સરીર.—ભર પાની સહેલીઆં.

રાજન મલો અંગ જરા અતર ઔર અબીર,
બાદ ભલા બાંધીએ કતરેદાં ચીરા સીર.—ભર પાની સહેલીઆં.

મોહન તોરા મુખડા બીરાજે ચંદર સમાન,
સોલા સૌ રાનીઆં તોરી દેત તોપે જાન.—ભર પાની સહેલીઆં.

સહેલીઆં બારા સો કરત સેવા હયે ખડી,
નારીઆં દેત પાનીકી જી હીરોંમે જડી.—ભર પાની સહેલીઆ.

નાહો નાહો નાહો રાજાજી નાહો માહારાજ,
પહેનો ફેર સોહામને સરપે જડીત તાજ.—ભર પાની સહેલીઆ.

બયેઠો ફેર આરામસે જી રાનીઓંકે સંગ,
સંગ સખીઅન સુંદરકે ઉડવાઇએ રસ રંગ.—ભર પાની સહેલીઆં.

જીંદગીકા રસ્તા.

૫૬.

("મયે મોહન સંગ પરીત લગાઈ"—એહ રાહ પર)

કહેદે મુસાફર, કાંહાંસે તુ આયા,
જાવેગા કાંહા તુને રસ્તા ભુલાયા.—કહેદે મુસાફર.

નાહી ખબર તોહે અપને વતનકી,
મારગ સાચ કંહીં નાહી પાયા;
સાથી ન તેરા ન કોઈ હયે રાહી:
બોજા એહ ભારી હયે સરપે ઉઠાયા.—કહેદે મુસાફર.

સાગર ભવકોતો બીચ બહેત હયે,
કયેસે ઉતરીએ એહ દરીઆ પરાયા;
નાવ એહ ઉછલત મોજોંપે ભારી:
સયેંકડોંને સીંધુંમે જાન ગમાયા.—કહેદે મુસાફર.

તન મનકી કછુ આસ ન રખીઓ,
હીમત હારેતો જાહાજ ડુબાયા,
દુખકે ખડક ઔર પાહાડો ફીકરકે;
ને રસ્તા કદમ દર કદમ અટકાયા.—કહેદે મુસાફર.

નેકીકા હોકા લીઆ જીસને હાતોં,
આખર અપને મુકામકો પાયા;
આરામ ચયેનસે અમરત પીઆ:
મનકી મુરાદકા રતન મીલાયા.—કહેદે મુસાફર.

સચા ગુરૂ—એક યજદાન.

પદ—જંજોટી.

("બનસી બાજી સો મોરા મન રૂસ ગયો રે."—એહ સહ પર.)

ગુરૂ સાચ સીવા રામ દુજા કોઈ નાંહીં રે,
ભયો ભયા જગત સબ તોરે સરન.—ગુરૂ સાચ.

માનવ કોઈ——વાકો ન પોંહોંચે,
સત્યનાથ વોહી એક બીચ જગ સાંઇરે—ભયો ભયો.

સાધુ સંત———દેખનકે સગરે,
સંત સીખ દેનહાર સાચ હર વોહીરે.—ભયો ભયો.

ઢુંડત શોધત———શૃશટીમે સારી,
બીચ જલ થલ જોડી વાકી નાહી પાઈ રે.—ભયો ભયો.

બારી બારી———માંગું રહાઈ,
દયા દીપક દીખાએ દત અબ કાંઈ રે.—ભયો ભયો.

માંગું માંગું———મનકી મુરાદેં,
ધરૂં સીસ તોરે ચરન કર ખાક પાઈ રે.—ભયો ભયો.

પાઉં પાઉં———દરસ તેહારો,
દાસ માંગે ધર આસ એહી મન માહીરે.—ભયો ભયો.

આરામ દીજો———દોનો જગતમે,
ધરૂં ચીત તેરો નીત પ્રભુ પચતાઇ રે.—ભયો ભયો.

સાધુઓકી અરજ.

પદ—પરજ

દયાવંત દાતાર કીજો દયા,
કરમ કર મયાકી ફીરાવો નીગાહ.

બડા પાપી યાંહાં અપને સરકો ઝુકા,
દરસ તેરા સાંઈ જરા તુ બતા ;

તેરે ખૌફકી આગ કર તુ નરમ,
ગોપીચંદપે કીજો દયાસે કરમ.

દયાવંત દાતાર કીજો દયા,
કરમ કર મયાકી ફીરાવો નીગાહ.

એક બોસેકે લીએ આજેજી.

ગજલ.

ફક્ત હમ હયેં જાની તેરે તલબગાર બોસેકે,
રાજી જો હોં તો હોંગે ખરીદાર બોસેકે.
મરીજે ઇશ્કકો ન હો આરામ દારૂસે,
જીસસે ગુજર ગયે હયેં કયે બીમાર બોસેકે.
કાફી નહી હયે ફ ત તેરે વસલકીહી જામ,
વરને પીલાવો પયાલેભી દો ચાર બોસેકે.
સખ્તીસે રોજ કટતા હયે, ગીરીઆમે સારી રાત,
જીસ દીનસે કર ગયે હો તુમ એકરાર બોસેકે.
હાતોંસે અપને મુલ્કકો નં કીજો કતલ કબ્બુ,
તીરછી નીગાહસે તેજ હયેં તલવાર બોસેકે.
દાંતોકે બીચ હસ ન તુ આરામે જાં મેરી,
રૂખ પર લગેંગે વરને તેરે વાર બોસેકે.